

MTK:n toiminta vuonna 2007

Koko järjestön yhteiset avaintehävät

- 1. Lisää tuottoja markkinoilta**
- 2. Kehittyneempään ympäristöpolitiikkaan**
- 3. Oikeudenmukainen osuus Suomen menestyksestä**
- 4. MTK palvelee kaikkia jäseniään**

Talouspolitiikka

Hallitusohjelmaan ja valtion vuoden 2008 talousarvioon vaikuttaminen

Vuonna 2007 leimasivat tuottajajärjestössä talouspoliittista edunvalvontaa asiat, joka liittyivät eduskunta-vaaleihin, hallitusneuvotteluihin ja valtion vuoden 2007 talousarvion valmisteluun.

Jo helmikuun lopulla MTK:n johtokunta vaati maa- ja metsätalousministeriötä ja valtioneuvostoa tekemään viipymättä avustusmäärärahan lisäämistä koskevat päätökset, jotka helpottaisivat maatalouden aloitusta ja investointihakemusten ruuhkan purkamista. Johtokunta korosti, että valtion on etsittävä pitkäaikainen, kestävä ratkaisu maatalouden rakennetukien rahoitukseen.

Toukokuussa MTK otti kantaa hallituksen vaalikauden talousarviokehikseen ja vuoden 2007 toiseen lisätalousarvioon. Vaikka järjestö oli tyytyväinen hallitusohjelman sisältöön, se edellytti hallituksen toteuttavan asetetut tavoitteet heti vuoden 2008 alusta. Erityisen tärkeänä MTK näki Makeran pääomien vahvistamiseen luvattujen määrärahalisäysten välittömän käyttöönoton.

Valtiovarainministeriön ja muiden ministeriöiden julkistaessa vuoden 2008 talousarvioesityksensä MTK totesi niiden olevan pettymys maaseudun väestölle.

Hallitusohjelmassaan hallitus lupasi pitkästä ajasta selkeitä taloudellisia parannuksia viljelijöille ja maaseutuyrittäjille. MTK:n mukaan tärkeät määräraharannukset oli lykätty tulevaisuuteen. Sen sijaan kustannuksia nostavia toimenpiteitä hallitus esitti otettavaksi käyttöön heti vuoden 2008 alusta.

MTK:n mielestä valtiovarainministeriön esitys nostaa energiaveroja 300 milj. eurolla merkitsee maataloilta ja maaseudun yrittäjille muita suurempaa kustannusten nousua jo maaseudun pitkien välimatkojen vuoksi. Energiaveron nostoa ei tässä tilanteessa pitäisi toteuttaa lainkaan tai sitten korotukset on hyvitettävä

maaseudun yrittäjille. Myös hallitusohjelmassa oleva lupaus alentaa maatalojen sähkövero teollisuuden veroluokkaan olisi toteutettava MTK:n mukaan jo vuoden 2008 alusta.

Muina korjauksina MTK esitti matalapalkkatuen suuntaamista myös maataloilla runsaasti käytettävään osa-aikatyöhön.

Talousarvioesityksissä esitettiin maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen alentamista. MTK:n mielestä määrärahaa on päinvastoin lisättävä siten, että kansalliset tuet voidaan maksaa sen mukaisina, mitä mm. Etelä-Suomen kansallisesta tuesta valtion ja tuottajien välillä sovittiin heinäkuussa. MTK:n mukaan budjettiesityksen mukainen määräraha ei anna tähän mahdollisuutta. Vuoden lopulla kansallisen tuen ratkaisua vuodelle 2008 laadittaessa tämä arvio osoittautui oikeaksi huolimatta siitä, että 141-tuet jäivät huomattavasti heinäkuussa sovittua alhaisemmiksi.

MTK kiinnitti huomiota toistuvasti maatalousneuvonnan ja -tutkimuksen määrärahojen pienuuteen. Samoin metsätalouden toimintaedellytysten parantamisen määrärahat olivat liian vaatimattomat. Hallituksen tavoitteena näyttikin olevan se, että 20 milj. euron korotukseen päästään vasta hallituskauden lopulla. Myös Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) toteuttamiseen osoitettu määräraha oli MTK:n mielestä liian pieni.

MTK oli tyytyväinen karjatalouden harjoittajien vuosilomapäivien määrän lisäämiseen yhdellä päivällä. Sen sijaan turkiseläinten kasvattajien lomitusjärjestelmän kehittämiseen hallitus ei varannut lainkaan määrärahaa lupauksistaan huolimatta. MTK:n mukaan kehittäminen olisi pitänyt aloittaa heti hallituskauden alkutaipaleella.

Maaseudun tieverkko on vuosi vuodelta heikentynyt. Vuodelle 2008 esitetyt määrärahat eivät MTK:n mielestä missään tapauksessa riitä turvaamaan kasvavien puu- ja elintarvikekuljetusten vaatimuksia.

EU:n maatalouspolitiikka, WTO ja laajentuminen

Avaintehtävät

1. EU:n maatalouspolitiikan yksinkertaistamiseen liittyvään valmisteluun vaikuttaminen
2. Kauppapolitiikkaan vaikuttaminen Suomen maataloustuotannon edellytysten turvaamiseksi

EU:n maatalouspolitiikka

Maaliskuussa EU:n maatalousministerit päättivät vapaaehtoisen modulaation säännöistä. Vapaaehtoinen modulaatio antaa jäsenmaille mahdollisuuden leikata yli 5 000 euroa EU:n tilatukea saavilta tiloilta enemmän

kuin pakolliset 5 %. Säästynyt raha käytetään samassa maassa maaseudun kehittämiseen. Vapaaehtoista modulaatiota ryhtyivät käyttämään Iso-Britannia ja Portugali. MTK ja Suomen hallitus eivät pitäneet lisämodulaatiota järkevänä.

Toukokuussa maatalousministerit päättivät broilereiden kasvatuksen vähimmäisvaatimuksista. Säännöt koskevat tiloja, joilla on vähintään 500 broileria. Broilerien hyvinvointia arvioidaan tilalla ja kuljetuksessa todetun kuolleisuuden ja tavanomaisesta poikkeavien lihan tarkastustulosten perusteella. Jos arvioinnin tulokset pysyvät suotuisina hyvinvoinnin kannalta, voi kasvatustiheyttä nostaa 39 elopainokilosta neliömetrillä kolmella elopainokilolla neliometriä kohti. Tulos pysyi MTK:n vaatimusten puitteissa.

Euroopan komissio ilmoitti kesäkuussa, ettei se voi hyväksyä Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelmaan lannan käytön tehostamista koskevaa erityistukea. Viljelijälähetystö, johon kuuluivat Mikko Heikkinen (vas.), Markus Eerola ja Tiina Linnainmaa, kävi Brysselissä peräämässä viljelijöille oikeusturvaa. Ennen Brysseliin lähtöä pidettiin Simonkadulla tiedotustilaisuus, jossa aihetta medialle selvitti johtaja Markku Suojanen MTK:sta.

Kesäkuussa maatalousministerit päättivät hedelmä- ja vihannesalan uudistuksesta. MTK:lle suurin huolenaihe uudistuksessa oli ruokaperunasektorin liittäminen EU:n valtioneuvoston päätösten piiriin. Suomi sai siihen neljän vuoden siirtymäajan komission aluksi tarjoaman yhden vuoden siirtymäajan sijasta. EU:n perunatärkelyskiintiöitä jatkettiin kahdella vuodella. Lisäksi sovitettiin vasikanlihan merkinnöistä ja maissin intervention alarajasta.

Ministerit hyväksyivät myös maataloustuotteiden markkinajärjestelyitä koskevan asetuksen, jonka myötä aiemmin 21 asetuksella säädetty markkinajärjestelyt koottiin yhteen asetukseen. Samoin ministerit hyväksyivät asetuksen, jolla säädetään luonnonmukaista tuotantoa koskevista säännöistä, pakkausmerkinnöistä, valvontajärjestelmästä ja EU:n ulkopuolelta tapahtuvasta tuonnista. Uutta asetusta sovelletaan vuoden 2009 alusta lukien.

Kesäkuussa vain viikkoa ennen Suomen maaseutuohjelman hyväksymispäivää Euroopan komissio ilmoitti, ettei se voi hyväksyä Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelmaan lannan käytön tehostamista koskevaa erityistukea. Lannan käytön tehostamissopimus oli kuulunut ympäristötukijärjestelmään vuodesta 1995 lähtien. MTK reagoi voimakkaasti viime tipassa yllättäen tulleeseen muutokseen, ja viljelijälähetystö kävi Brysselissä peräämässä viljelijöille oikeusturvaa.

Muilla osin Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelma hyväksyttiin 20. kesäkuuta EU:n maaseudun kehittämissopimuksessa. Lopullisesti komissio hyväksyi ohjelman 10. elokuuta.

Syyskuussa EU:n maatalousministerit päättivät sokeriuudistuksen jatkotoimista. Suomi äänesti päätöstä vastaan. MTK oli pettynyt, ettei päätöksessä otettu huomioon sitä, että Suomessa oli jo vähennetty 38 % sokerikiintiöstä.

Lokakuussa ministerit sopivat, että vuonna 2008 ei sovelleta pakollista kesannointia. Sen sijaan vapaaeh-

toinen kesannointi on edelleen mahdollista. Ministerit päättivät myös maataloustukien julkistamisesta.

Marraskuussa Euroopan komissio antoi tiedonannon EU:n maatalouspolitiikan terveystarkastuksesta. Komissio ei halua kutsua terveystarkastusta uudistukseksi, vaikka MTK:n mielestä se on erittäin suuri uudistus.

Komissio haluaa varmistaa maitokiintiöjärjestelmän lopettamisen vuonna 2015. Maatalouskomissaari Mariann Fischer Boel toi kertomusvuoden aikana useaan kertaan puheissaan esille, että komissio ei esitä kiintiöille jatkoa. MTK puolestaan toi esille, että kiintiöjärjestelmä on toiminut hyvin vakauttaessaan koko unionin maidontuotantoa ja varmistanut tuotannon jakautumisen alueellisesti EU:ssa.

MTK:n mukaan epäsuotuiset alueet kohtaavat vaikeuksia, jos kiintiöjärjestelmä lopetetaan. EU:ssa näyttikin olevan ymmärrystä siihen, että vuoristoilla, mutta ei pelkästään vuoristoilla alueilla kiintiöistä luopuminen aiheuttaa ongelmia. Komissio myönsi tämän tiedonannossaan. Yhtenä mahdollisuutena komissio toi esille tilatukijärjestelmän 69 artiklassa olevan 10 %:n järjestelyvaran käytön laajentamisen.

Komissaari Fischer Boelin mielestä kiintiöiden lopettamisessa pitää edetä pehmeän laskun kautta lisäämällä kiintiötä vuosittain. Joulukuussa komissio jo ehdottikin, että kiintiötä korotetaan 2 %:lla huhtikuussa 2008. MTK ja Suomi eivät halunneet korotusta kiintiöön, mutta eräät jäsenmaat vaativat jopa 5 %:n korotusta kiintiöihin maatalousministerien kokouksessa.

Komissio halusi lopettaa viljantuotantoa säätelevän kesantojärjestelmän sekä intervention kaikilta muilta viljoilta leipävehnää lukuun ottamatta. MTK halusi säilyttää kesantojärjestelmän siltä varalta, että viljojen markkinatilanne heikkenee. MTK:ssa nähtiin, että hyvin lyhytaikaisen markkinatilanteen muutoksen perusteella ei ole syytä tehdä pitkäaikaisia päätöksiä. Myös ohra pitää MTK:n mielestä säilyttää interventioviljana.

MTK ja Suomi toivat esille Eurooppa-neuvostossa monta kertaa sovittua periaatetta, jonka mukaan maataloutta on voitava harjoittaa kaikilla Euroopan unionin alueilla mukaan lukien alueet, joilla on erityisiä ongelmia. Terveystarkastuksen käsittely ja päätöksenteko siirtyivät vuodelle 2008.

Joulukuussa komissio päätti korottaa vähämerkityksistä, ilman komission ennakkohyväksyntää maksettavaa de minimis -tukea 3 000 eurosta 7 500 euroon kolmen vuoden tarkastelujakson aikana. Useimpien viljojen tuontisuoja poistettiin tilapäisesti 30. kesäkuuta 2008 saakka. Kauran tuontisuoja ei kuitenkaan poistettu MTK:n sekä maa- ja metsätalousministeriön vastustettua sitä.

Maatalousministerit saavuttivat joulukuun kokouksessaan poliittisen yhteisymmärryksen torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevasta direktiivistä ja elintarvikeparanteita koskevasta lainsäädäntöpaketista sekä päättivät EU:n viiniuudistuksesta. Lisäksi neuvosto hyväksyi päätelmät eläinten terveyttä koskevasta strategiasta, jonka komissio on laatinut vuosille 2007–2013.

WTO-neuvottelut

Kesällä 2006 keskeytettyjä Dohan kehityskierroksen nimellä kulkevia kauppaneuvotteluja jatkettiin kertomusvuoden helmikuusta lähtien. Neuvotteluja käytiin vaihtelevasti erimuotoisissa kokoonpanoissa, aluksi pääosin kahdenvälisesti EU:n, USA:n, Brasilian ja Intian kesken – ja suuressa hiljaisuudessa julkisuudelta.

Neuvotteluasetelmaa WTO:n pääjohtaja Pascal Lamy kuvasi kolmiona. EU:lta kehitysmaat ja USA odottivat lisämyönnytyksiä ennen muuta maataloustuotteiden rajasuojassa. USA:lta kehitysmaat ja EU odottivat puolestaan lisämyönnytyksiä ennen kaikkea maatalouden sisäisessä tuessa. Kehitysmaailta EU ja USA puolestaan odottivat merkittäviä myönnytyksiä teollisuustuotteiden rajasuojassa.

Kertomusvuonna osapuolten näkökannat pysyivät erillään toisistaan eikä läpimurtoa saavutettu. EU oli jo käyttänyt kaiken liikkumavaransa etukäteen. Nyt olisi ollut muiden suurten tuottajamaiden, ennen kaikkea USA:n vuoro tehdä myönnytyksiä sisäisessä tuessa. Tähän USA oli kuitenkin haluton. Sen mielestä muut neuvotteluosapuolet eivät tarjoutuneet avaamaan riittävästi maataloustuotteiden markkinoita USA:n tuotteille. Kehitysmaat olivat puolestaan haluttomia avaamaan teollisuustuotteiden markkinoita teollistuneiden maiden yrityksille.

Kaiken kukkuraksi USA ehti alkuvuonna esitellä julkisuudessa hahmotelmaansa uudeksi 5-vuotiseksi maataloustulolaiksi. Muutosta aikaisempaan oli lähinnä se, että maataloudelle maksettavat tuet muutettaisiin WTO-sääntöjen kanssa yhteensopiviksi niin, että niitä olisi jatkossa vaikeampi riitauttaa. Muilta osin muutokset uudessa maataloustulolaisissa olivat pääosin ”teknioluonteisia”. Niiden tarkoituksena oli varmistaa, että maatalouden tulorahoitus tulee turvatuksi muuttuvissa markkinaolosuhteissa.

Kysymys USA:n presidentin kauppaneuvottelutuutuksien jatkosta kesäkuun jälkeen tuli sekini avoimeksi. Jatkovaltuutuksen läpi saaminen demokraatti-

enemmistöisessä kongressissa olisi ollut äärimmäisen vaikeaa.

Maatalousneuvotteluryhmän puheenjohtaja Crawford Falconer jätti kuitenkin kevään 2007 aikana kaksi erillistä ”haastepaperia”, jotka olivat samalla kertaa sekä katsaus neuvotteluissa avoimena olevista kysymyksistä että jatkokeskustelujen pohja. Tässä vaiheessa Falconerin tarkoituksena oli jakaa kesäkuun lopulla luonnos sopimuksen ohjeistukseksi (=modaliteeteiksi), jonka jälkeen olisi ollut odotettavissa tiivis neuvotteluvaihe. WTO-jäsenmaiden tutkittavaksi luonnos tuli vasta 17. heinäkuuta.

Falconerin jakama pohjapaperi käsitti sisäistä tukea, markkinoille pääsyä ja vientitukea koskevat aiheet sopimuksen pohjaksi, mutta ei kattanut kaikkia neuvottelujen alla olleita kysymyksiä. Monet neuvottelujen kohteena olevat asiakysymykset olivat edelleen sopimatta. Esitystä ei voitu arvioida luonnoksena sopimuksen ohjeistukseksi. Luonnosta ei hyväksytty, mutta ei myöskään suoranaisesti ”tyrmätty” minkään osapuolen taholta.

MTK:n tavoite perheviljelmien turvaaminen

Uruguay'n kierroksella vuonna 1994 sovitun maataloussopimuksen mukaisesti WTO-osapuolten pitkän tähtäimen tavoitteena on luoda tasapuolinen ja markkinatalouteen perustuva maatalouskauppajärjestelmä. Tässä tarkoituksessa ja uudistusprosessin jatkamiseksi osapuolet ovat vuodesta 2001 alkaen käyneet kauppaneuvotteluja maailman maataloustuotekaupan sääntöjen uudistamiseksi saavuttamatta kuitenkaan tässä työssä toistaiseksi merkittäviä tuloksia.

Syksyn mittaan jatketuissa neuvotteluissa ei vielä edetty niin, että neuvottelukierros olisi saatavissa päätökseen. Sittemmin Falconer jakoi jäsenten tutkittavaksi 6.11.2007 ja 12.11.2007 vientikilpailua käsittelevät työpaperit ja 21.12.2007 kotimaista tukea käsittelevät esitykset sekä kertomusvuoden jo päättyneitä markkinoille pääsyä koskevat esitykset. Jaetut työpaperit olivat katkelmia jäsenmaille aiemmin jaetusta luonnoksesta maataloussopimuksen modaliteeteiksi. Ne sisälsivät varsin vähän muutoksia aiempaan.

MTK:n pyrkimyksenä WTO-kysymyksissä oli vaikuttaa neuvottelujen sisältöön ja sopimuksen syntyyn niin, että neuvotteluja käyväällä komissiolla on paine saada aikaan sellainen neuvottelutulos, joka turvaa perheviljelmiin perustuvan eurooppalaisen monivaikutteisen maatalouden ja samalla nykyisen laajuisen maataloustuotannon Suomessa. MTK toimii läheisessä yhteistyössä sekä kotimaassa asiaa hoitavien kauppapoliittisten viranomaisten kanssa että Brysselissä komission ja Europarlamentin suomalaisten jäsenten suuntaan.

EU:n laajentuminen

Kertomusvuonna EU sai kaksi uutta jäsenmaata, kun Bulgaria ja Romania liittyivät unionin jäseniksi. Tässä vaiheessa EU:hun kuuluu yhteensä 27 jäsenmaata, ja sen yhteenlaskettu väkiluku on yli 495 miljoonaa. Bulgarian ja Romanian liittyminen saattoi päätökseen Euroopan unionin viidennen ja samalla EU:n historian suurimman laajentumisen. Jatkossa EU:n laajentuminen keskittyy Länsi-Balkanin maihin ja Turkkiin.